

Dnes jím jako Ind

PRACOVNÍ LISTY PRO II. STUPEŇ ZŠ

VIII. ročník

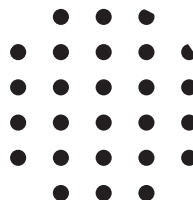

ÚVOD

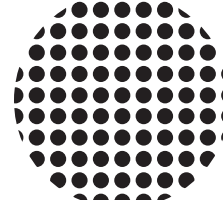
Indie je obrovská země, ve které žije 1,3 miliardy lidí (1300 x více než v naší zemi). Hustota obyvatel je mnohem vyšší (viz obrázky níže). Lidé jsou tam velmi pohostinní. Mnozí vás rádi pozvou na šálek čaje i na večeři a předloží to nejlepší, co můžou. Mimo velká města čas pro místní téměř neexistuje, nikdo se nikam a za ničím nehoní, na vesnicích se stále žije tak, jako před staletími. Ve srovnání s nimi jsme neskutečně bohatí. V Indii ale nežijí pouze chudí. Bohatší vrstva obyvatel žije podobně jako my, rozdíly mezi chudými a bohatými jsou však mnohem větší než u nás (plat chudých lidí je pouhých 1 200 Kč). Domluvit se v Indii není snadné, protože se v každé části Indie mluví jinak. Dohromady se tam používá asi tisíc jazyků a nářečí. Jednotlivé národy a kmeny se špatně domluví i mezi sebou. V Indii najdeš pouště, džungle, velehory Himaláje s nejvyšší horou zvanou Kančendženga (Zlatá Ganga), rýžová polička, mnoho historických památek (hlavně starobyklých chrámů), krásnou přírodu, Indický oceán.

HUSTOTA OBYVATEL
V ČESKÉ REPUBLICE

HUSTOTA OBYVATEL
V INDII

Seriálový hrdina

Pocházím z Indie a jsem jedním z hlavních hrdinů oblíbeného seriálu. Jsem citlivý a nesmělý vědec – astrofyzik, rád sním a mám rád svého pejska Skořinku.

1

Jak se jmenuji?

.....
odpověď:

JMÉNO:

TŘÍDA:

www.dnesjimjako.cz

Památky

Jednomu z dávných panovníků *Šáhdžahánovi* zemřela při porodu čtrnáctého dítěte milovaná žena, *Mumtáz Mahal (Perla paláce)*. V roce 1632 (rok po její smrti) začal panovník se stavbou hrobky, která by byla hodna její krásy. Nachází se uprostřed zahrad a hlavní brána má symbolizovat vstup do ráje. Hrobka **Tádž Mahal (Koruna paláce)** je symbolem nehynoucí lásky i samotné Indie a je jedním z divů světa.

2

Jaký hlavní materiál byl použit na stavbu Tádž Mahalu?

- Vápenec
- Poloprůsvitný mramor
- Opuka
- Pískovec

Zajímavost: Ráno je jeho barva narůžovělá, navečer mléčně bílá a dopadnou-li na něj měsíční paprsky, zbarvuje se do zlata.

1+1 Indické počítání

Podívejte se na znaky v tomto úkolu – nejsou vám některé povědomé? Určitě ano, jsou to totiž indické číslice psané v jazyce *hindi*. Některé se podobají těm našim.

3

○	१	२	३	४	५	६	७	८	९
šúnja	ek	do	tín	čár	páč	čhah	sát	áth	nó
				^ vyslovuj ^					

Dokážete s pomocí této tabulky vypočítat tři příklady?

○	१	२	३	४	५	६	७	८	९
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Výsledek napiš v českém i hindském jazyce.

८३५ - १०९ =

२५ x ४ =

३४८ : ८७ =

Zkus napsat v hindštině datum svého narození:

Zajímavost

Indové si na kávu moc nepotrpí, mnohem raději si dají šálek čaje. Chcete-li si v Indii objednat čaj, určitě se vám to povede, protože čaj se v Indii řekne „čáj“. Vyrábí se z listů keře čajovníku. Indie je druhým největším výrobcem čaje na světě.

4

Zakroužkuj čajový lístek.

Sport

Téměř každý národ má svůj oblíbený sport.

5

Víš, které sporty mají nejraději Indové?

Basketball

Golf

Kriket

Fotbal

Lakros

Pozemní hokej

Obrázky ti napoví.

Osobnost

Významnou osobností působící v Indii byla drobná žena – křesťanka, která se starala o nejchudší lidi žijící na ulici. Založila mnoho domovů pro umírající, sirotky a opuštěné děti, vybudovala nemocnice a školy. Ke konci života hodně cestovala po světě a setkávala se s významnými lidmi. Získala jedno důležité ocenění.

Jak se jmenovala a jaké ocenění obdržela za své celoživotní dílo?

.....

6

Kultura

Holi je ztřeštěný svátek, při kterém po sobě lidé házejí barevný prášek.

7

Zkus uhodnout, co oslavuje.

- Je to svátek radosti a veselí, oslavuje příchod jara a konec zimy, vítězství dobra nad zlem.
- Je to svátek květin. Každý použije barvu své oblíbené květiny a tou „ozdobí“ nejbližší stojící osobu.
- Je svátkem míru a přátelství mezi všemi národy, které Indii obývají. Barvy značí různorodost všech obyvatel.

Kultura

Máte rádi barvy? Nejspíš ano. Indové taky, ti pestré barvy milují. Určitě víte, že u nás se jako barva smutku používá černá, v Indii je to však jinak.

8

Zkus uhodnout, která barva se na znamení smutku (například na pohřeb), používá v Indii.

hnědá

oranžová

fialová

bílá

červená

šedá

Sport

9

Kabaddi je oblíbená hra v Indii. Dvě mužstva se střídají. Jedno z nich vybere „lupiče“, jehož úkolem je vběhnout na soupeřovu polovinu hřiště, zachytit tam co nejvíce jeho hráčů a vrátit se na vlastní polovinu. Zachycení hráči vypadávají ze hry a musejí hřiště opustit. **Kabaddi** znamená v hindštině **zadržetí dechu** – „lupič“ se během svého výpadu na soupeřovu polovinu hřiště nesmí nadechnout a musí neustále křičet *kabaddi* (pro kontrolu, že nepodvádí).

Zjednodušená verze této hry se hraje i u nás, víš jak se jmenuje?

ZAHRAJTE SI

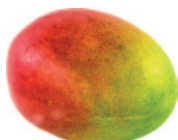
.....
odpověď:

Příroda

V Indii je mnoho druhů ovocných stromů, je nazývána ovocným rájem.

10

Zaškrtni ovoce, které v Indii běžně neroste. Napiš názvy ovoce, které poznáš.

11

Kultura

Jedna z celosvětově nejoblíbenějších deskových her má svůj prapůvod v Indii. Vychází z deskové hry zvané *Čaturanga*, jejíž figurky představují součásti vojska.

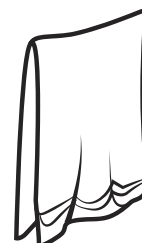
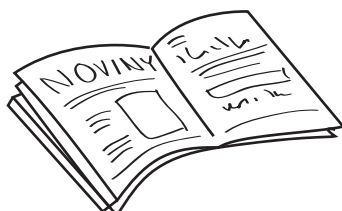
Jak se tato strategická desková hra jmenuje?

Kultura

Toaletní papír se v Indii skoro nepoužívá.

Uhodneš, co používají Indové místo toaletního papíru a proč?

12

Vzdělání

13

Měli jste problém se naučit číst a psát? A teď si představte, že se děti v Indii ve škole učí číst a psát i ve **třech různých abecedách**. Každý vzdělaný Ind totiž potřebuje k životu v Indii více jazyků (hlavními jazyky jsou hindština a angličtina). Někteří Indové se hindštinu nikdy pořádně nenaučí.

Zkuste spojit česká slova s jejich hindským překladem (znějí podobně).

चाय autobus

बस maminka

माता džungle

जंगल čaj

। = á म = m

ब = b स = s

च = č त = t

ज = dž र = r

ग = g ल = l

य = j

Jednotlivá písmena se nahoře spojují vodorovnou čarou. Pokud není mezi souhláskami žádná samohláska, dosadíme krátké **a**. Tečka nad písmenkem znamená přidání nosového „**ṅ**” (jako ve slově banka).

Přepište do hindštiny výraz pro krále, který se hindsky řekne *rádžá*.

Poznámka: Nejlépe bude nápis vypadat, když ho namaluješ štětcem.

Kultura

Indické ženy mají na obličejích zvláštní červenou tečku. V jazyce *sanskrt* se jí říká *bindu* (tečka nebo kapka).

14

Jaký měla dříve význam? Máme u nás nějaký podobný symbol?

Přečti si, jak zní některá indická jména. Líbí se ti?

ŽENSKÁ:

Malovika, Neha, Dípika, Asrita, Purí, Susmita, Ankita, Sušanti

MUŽSKÁ:

Rahul, Abinas, Abidžit, Dilip, Sohadep, Asis, Aditjo, Radžip, Sandíp, Udit, Vikas, Ardžun, Sahil, Bikrom, Bišel, Radžeš

Sport

Jeden druh cvičení pocházející z Indie je velmi oblíbený i u nás. Možná jste se s ním setkali i vy sami nebo ho cvičí vaši rodiče. Stačí k němu pohodlné oblečení a podložka.

15

Víš, jak se nazývá?

Obrázky ti napoví.

odpověď:

Znáš nějaký cvik nebo polohu typický pro tento druh cvičení? Pokud ano, zkus si nějaký vyzkoušet.

ZACVIČTE SI

1+1 Jak se žije v Indii

Kolik si myslíš, že si chudí lidé vydělají v Indii peněz?

Nejčastějším zaměstnáním bývá na severovýchodě Indie – v části zvané Ásám – práce na čajových plantážích. Sběrání listů obstarávají ženy, muži kopou příkopy, sází nové čajové stromky a podobně. Ženy musí za den nasbírat **25 kg čajových lístků** (na obrázku) a vydělají si tak **100 rupií** (indická měna).

16

Kolik si (přibližně) v přepočtu na české koruny vydělají za měsíc, pracují-li šest dní v týdnu (neděle je volná)?

1 česká koruna má hodnotu jako 3 rupie.

.....

.....

.....

.....

.....

Poznámka: V Indii se chodí do práce i v sobotu, nepracuje se jen v neděli.

Pro chytré hlavy: A teď si představte, že státní zaměstnanci (např. učitel ve státní škole) mohou mít měsíční plat okolo 40 000 rupií. **Kolikrát je to víc než v případě sběračky čajových lístků?**

.....

Zeměpis

Kolu ve středu indické vlajky se říká *Kolo zákona* a je jedním ze znaků indického boha Višnu. 24 vnitřních polí představují hodiny dne, nikdy nekončící chod života. Modrá barva kola je barvou moře a oblohy.

17

Najdi na mapě světa Indii a označ ji křížkem.

Kultura

Indické ženy se rády zdobí a malují si krásné ornamenty na kůži.

18

Jak se jmenuje červenohnědé barvivo, které ženy ke zdobení používají?

.....

Toto barvivo se používá i k barvení vlasů.

Jak se žije chudým dětem v Indii

Indická holčička Purí vypráví...

Výchova

Rodiče na nás nemají moc čas, musí brzy ráno vstávat do práce. Oběd máme většinou ve škole nebo nám maminka nachystá něco s sebou, ale večer jsme dost často bez jídla.

19

Zkus uhodnout, v kolik musí naši rodiče vstávat, aby se stihli dopravit do práce včas?

ve 4 hodiny

v 5 hodin

v 6 hodin

Bydlení

Naše domovy jsou často **bez elektřiny**, používáme svíčky, petrolejové lampy a někdy i solární panely. Když máme elektřinu zavedenou, často vypadává – hlavně v období dešťů. Chudší z nás mají peníze pouze na **dvě žárovky** (svícení stojí 15 Kč za měsíc). Ti méně chudí velmi rádi večer sledují televizi, u které se i večerí.

20

Nejčastěji bydlíme v „domečku“, který se nazývá **Kača house** (= bambusová chatrč) a dá se pořídit asi za 10 tisíc rupií (4 tisíce korun). Na podlaze je jen holá země a všude je málo světla. Z nábytku máme jen velkou dřevěnou postel, na které nás spí několik, plastové židle nebo nízké stoličky na sezení a skříň na věci. Dům si naši rodiče staví sami a vydrží asi 15 let.

O trochu lépe se bydlí v domě zvaném **Paka house** (= zděný domek). Ten už má tři nebo čtyři místnosti a staví ho dělníci. Na stavbu většinou není dost peněz a staví se proto i dva nebo tři roky.

Jednu věc naše domy na rozdíl od těch vašich nemají. Prohlédni si obrázek indického domu a zkus uhodnout, co mu chybí.

Známe jen své nejbližší okolí, mnoho z nás nikdy nejelo ani autobusem a nedostalo se dál než hodinu jízdy od domova. Ani rodiče na tom nejsou o moc lépe, většina dospělých nebyla nikdy v hlavním městě a jen málo z nich se podívalo do jiného indického státu.

21

Pro vás je možná běžné, že jezdíte na dovolenou třeba k moři nebo lyžovat do hor – nám se o takové cestě může jen zdát.

Naše domy se dost často nachází mezi rýžovými poli a dostat se někam pěšky je obtížné. Auto nemá skoro nikdo.

Víš, jaký je náš nejběžnější dopravní prostředek?

Příroda

U nás to není tak bezpečné jako u vás. Žije tu několik nebezpečných zvířat. Jednoho z těchto tří se bát nemusíme, protože v Indii nežije.

22

Víš, které to je? Pokud ano, tak ho přeškrtni.

Nápoda: Zvíře nemá ve svém jménu slovo indický.

Kultura

Hodně dbáme na **krásné a čisté sváteční oblečení** (slavnosti, výprava na nákupy, cesta do práce, piknik...). Pěkné oblečení se nosí i do práce. Převléká se ale až na místě, protože jsou cesty často zablácené, plné špíny a odpadků. Doma ve vesnici spíše běháme v roztrhaných a špinavých šatech a venku odpadky házíme, kam nás napadne. Uklízí se totiž jen doma.

Kultura

23

Nejvíce obyvatel v Indii vyznává náboženství, které se jmenuje **hinduismus**. Jedno ze zvířat je pro hinduisty posvátné a jeho zabíjení je v některých oblastech Indie zakázané zákonem.

Víš které? Nakresli ho.

Zeměpis

24

V Indii žije více než miliarda lidí, ale moc velkých hřbitovů zde nenajdete. Své mrtvé totiž pohřbívají pouze muslimové a křesťané. Hinduisté těla zemřelých rituálně spalují a popel pak vysypou do řeky.

Jak se jmenuje posvátná indická řeka?

Indus

Ganga

Nil

Amazonka

Vzdělávání

25

Někteří z nás vůbec **nechodí do školy**, rodiče nás tam nepošlou, protože jim to nepřipadá důležité. Ani úkoly nám nekontrolují. Z dospělých neumí číst a psát každý čtvrtý.

Ve třídě je nás kolem sedmdesáti a většinou se všechno učíme nazpaměť. Snažíme se **krásně psát**, protože počítač nemá skoro nikdo a vše se píše ručně. Státní školy jsou zadarmo, ale výuka je nekvalitní, chybí pomůcky. Stejně jako vy se učíme **angličtinu**, je druhým hlavním jazykem v celé Indii. Na konci desátého ročníku skládáme důležitou zkoušku. Pokud ji nesložíme, nemůžeme dále studovat a nedostaneme dobrou práci.

Děti bohatých rodičů studují na **soukromých školách**, na kterých je lepší výuka, ale platí se školné. Dost často také chodí na **doučování**, aby si tak zajistily úspěch u zkoušky.

Víte, jaké oblečení nosí indické děti do školy a proč?

Jaké to má výhody a nevýhody?

V jakých dalších zemích se toto oblečení nosí?

Všechny vesnické rodiny mají své vlastní rýžové pole. Pokud se o pole nestihají starat sami, tak ho pronajmou.

26

Znáte nějaké druhy rýže?

.....

.....

.....

rýžové pole

Jídlo

Nejběžnější jídlo v Indii je **rýže**. Rýži jí bohatí stejně jako chudí. Chudý člověk si k rýži dá jednoduchou zeleninovou, bramborovou nebo luštěninovou omáčku, která se jmenuje „*dál*“. Bohatý si může dovést přidat smažené maso nebo ryby a používá kvalitnější rýži, která chutná mnohem líp. Po jídle si všichni dají ovoce.

27

Místo otázky „*Už jsi obědval?*“ nebo „*Už jsi večeřel?*“ se děti v Ásámu ptají: „*Bhát khale?*“, což doslova znamená: „*Už jsi jedl rýži?*“ Není divu, když mají rýži na snídani, oběd i večeři...

Víš, na čem vaříme

elektrický sporák plynový sporák ohniště plynový vaříč

Kosti moc neobíráme, maso se rozseká na drobné kousky a usmaží. To je ale určeno jen bohatším – chudší děti si moc vybírat nemůžou.

28

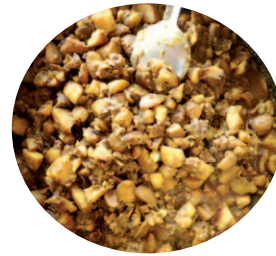
Co mají chudé děti k obědu nejčastěji?

chapati (placky s přílohou)

rýže a hráškový *dál*

brambory s kuřecím masem

Každé smažené jídlo obsahuje hodně *chilli* (čili), cibule, česneku a přibližně 10 druhů koření. Většina lidí, i bohatších, jí jídlo pravou rukou, sedí se na zemi, kosti se většinou polykají. V Indii je obvyklé jíst zvířata, která se u nás nejedí např. mravence, veverky, psy.

29

Zaškrtni zvířata, která jsou v Indii pochoutkou.

žába papoušek netopýr kráva

Voda

30

Kvalitní pitnou vodu, jakou pijete vy, u nás v Indii nemáme. Vesničané většinou pijí vodu **ze studny** (kdybyste takovou vodu vypili vy, bylo by vám asi hodně špatně). Někde mají **filtry na vodu**, dá se koupit i **přefiltrovaná (vyčištěná) voda** nebo **balená voda**. Ta je ale pro nás moc drahá (8 Kč za litrovou láhev).

Zamysli se, kolik denně spotřebuješ pitné vody. Jak se dá tento přírodní zdroj využívat ekologičtěji?

◀ Filtr na vodu ve středisku *Jibon Jyoti*, který se podařilo vybudovat díky Kubovi, který tu s námi rok žil a staral se o nás.

Děkujeme. >

Mnoho dalších informací a materiálů najdeš na:
www.dnesjimjako.cz

Máš rád exotická jídla? **Vyzkoušej, jak se jí** v Indii, zapoj se do **soutěže**, podívej se na **facebookovou stránku „Dnes jim jako“** nebo mrkni na **www.adopcenablizko.cz**, kde se dozvíš mnoho dalších informací a také se můžeš zapojit do pomoci v rozvojových zemích. Jednou se do nějaké můžeš podívat i jako **dobrovolník**.

Pracovní listy pro vás připravila Salesiánská asociace Dona Boska, Kobylišké nám. 1000/1, 182 00 Praha 8 - Kobylice, www.sadba.org. Zdroje: *dobrovolníci: Jakub Honěk (Indie 2016/2017), manželé Marčíkovi (2016/2017), Martina Švehláková (Indie 2015), jiné: Reuters, Aktuálně.cz, wikipedie, stoplusjednicka.cz, archiv Sadby, r. 2017/18.*

Děkujeme všem dobrovolníkům, kteří pomáhali s přípravou kampaně.

